

Sygn. akt I C 1949/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Ewa Buczek - Fidyka
-----------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2021 r. w Rybniku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwotę 1320,58 zł (tysiąc trzysta dwadzieścia złotych pięćdziesiąt osiem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 14 lutego 2019 roku;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 387,00 zł (trzysta osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia prawomocności wyroku;

sędzia Ewa Buczek - Fidyka

Sygn. akt I C 1949/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 września 2020 roku powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. domagała się zasądzenia od pozwanego Banku (...) S.A. w W. kwoty 1.320,58 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 lutego 2019 roku, a także zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 5 maja 2018 roku wierzyciel pierwotny B. Z. oraz Z. Z. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. – obecnie Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. umowę Nr (...) o kredyt konsumencki w wysokości 46.422,41 zł na okres od dnia 10 maja 2018 roku do dnia 26 maja 2023 roku. Prowizja za udzielenie kredytu wynosiła 1.542,49 zł. Wierzyciel pierwotny spłacił kredyt przed terminem w dniu 30 stycznia 2019 roku, wobec czego pozwany winien zwrócić wierzycielowi proporcjonalny zwrot prowizji przypadający za okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy w kwocie 1.320,58 zł. W dniu 29 maja 2020 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. nabyła od wierzyciela pierwotnego przysługującą mu wobec pozwanej wierzytelność wynikającą z wyżej wymienionej umowy o kredyt konsumencki.

W dniu 23 września 2020 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Rybniku wydał nakaz zapłaty, w całości uwzględniający roszczenie dochodzone przez powódkę wraz z kosztami postępowania.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 26 października 2020 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. W pierwszej kolejności pozwany zakwestionował fakt zawarcia pomiędzy powódką, a B. Z. i Z. Z. skutecznej umowy cesji albowiem umowa nigdy nie została mu okazana. Nawet gdyby przyjąć, że umowa została zawarta to, zdaniem pozwanego, jej przedmiotem była wierzytelność nieistniejąca. Pozwany zakwestionował również poprawność dokonanego przez powódkę wyliczenia dochodzonej należności. Podniósł zarzut, że uprawnienie do zwrotu części prowizji należy się wyłącznie konsumentowi na podstawie regulacji dotyczących wyłącznie stosunków kredytu konsumenckiego. Nadto wskazał, iż powódce należy przypisać nadużycie prawa podmiotowego, które polega na tym, że dochodzi roszczenia w oparciu o wykładnię prawa UE dokonywaną ze względu na ochronę konsumentów, podczas gdy powódka jest przedsiębiorcą i wykładnia dotycząca prawa konsumentów nie może mieć zastosowania ani chronić jej w relacji z innym przedsiębiorcą. Zarzucił, że pozew opiera się na błędnym zakwalifikowaniu prowizji zapłaconej przez pożyczkobiorcę jako kosztów, które podlegają zwrotowi na rzecz konsumenta w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki, podczas gdy opłaty te nie dotyczą okresu na jaki została zawarta umowa, a tym samym brak jest podstaw do żądania ich proporcjonalnego zwrotu.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 10 maja 2018 roku B. Z. oraz Z. Z. zawarli z (...) Bankiem Spółką Akcyjną we W. (poprzednik prawny pozwanego) umowę pożyczki Nr (...), na podstawie której Bank udzielił pożyczki w wysokości 46.422,41 zł, koszt prowizji i opłaty przygotowawczej za udzielenie pożyczki wyniósł 1.542,49 zł. Umowa pożyczki została zawarta na czas określony od 10 maja 2018 roku do 26 maja 2023 roku. W § 2 pkt. 14 umowy strony postanowiły, że pożyczkobiorca może dokonać przedterminowej spłaty części lub całości kwoty pożyczki. W przypadku całkowitej spłaty pożyczki przed terminem, Bank zgodnie z § 2 pkt. 16 miał dokonać rozliczenia pożyczki terminie 14 dni od dnia spłaty pożyczki w całości.

Dowód: umowa pożyczki (k. 18-22), okoliczność bezsporna.

W dniu 30 stycznia 2019 roku B. Z. oraz Z. Z. zawarli z (...) Bankiem Spółką Akcyjną w W. umowę kredytu konsolidacyjnego Nr (...), który został przeznaczony na całkowitą spłatę zobowiązania z tytułu umowy pożyczki Nr (...).

Dowód: umowa kredytu konsolidacyjnego (k. 23-28).

Umową z dnia 29 maja 2020 roku B. Z. oraz Z. Z. dokonali cesji wierzytelności z tytułu umowy pożyczki Nr (...) na rzecz powódki.

Dowód: umowy przelewu wierzytelności (k. 29-31).

Pismem z dnia 5 sierpnia 2020 roku powódka zawiadomiła pozwanego o dokonanym przelewie wierzytelności oraz wezwała pozwanego do zapłaty należności dochodzonej pozwem, zakreślając mu w tym celu 7-dniowy termin zapłaty.

Dowód: zawiadomienie (k. 32), wezwanie (k.33-34) wraz z potwierdzeniem nadania (k. 35).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie oświadczeń stron w zakresie, w jakim nie były one kwestionowane przez stronę przeciwną. Sąd uwzględnił także dowody z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania, które nie budziły wątpliwości Sądu, co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary.

W ocenie Sądu umowa przelewu wierzytelności, wbrew twierdzeniom pozwanego, stanowi dowód na okoliczność przejścia uprawnień oraz legitymacji czynnej powódki. Przedmiot umowy został w sposób jasno określony – przelew wierzytelności cedenta wobec banku w postaci części prowizji uiszczonych w związku z udzieleniem na podstawie umowy kredytu. Warunki finansowe znalazły swoje miejsce w załączniku, który stanowi integralną część umowy przelewu wierzytelności, jednak jego przedstawienie nie jest konieczne w celu ustalenia przedmiotu tejże umowy. Mimo wszystko załącznik ten został załączony do pisma stanowiącego ustosunkowanie się do treści sprzeciwu od

nakazu zapłaty. Nadto powódka przedłożyła wydruk pełen z (...) sp. z o.o. w R. z którego wynika legitymacja do zawarcia umowy przelewu. Twierdzenia pozwanego, iż umowa cesji nie została mu okazano są zatem chybione.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w pierwszej kolejności było ustalenie, czy powódce przysługuje zwrot proporcjonalnej (do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy) części prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki.

Zgodnie z art. 5 pkt. 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), całkowity koszt pożyczki (kredytu konsumenckiego) obejmuje wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku, gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

W § 2 pkt. 14 zawartej umowy strony postanowiły, że pożyczkobiorca może dokonać przedterminowej spłaty części lub całości kwoty pożyczki.

Roszczenie powódki znajdowało swoją podstawę w treści art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), zgodnie z którym, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Powołany przepis stanowi implementację prawa unijnego, tj. art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady numer 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady numer 87/102/EWG, wedle którego konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

W doktrynie i orzecznictwie art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) jest przedmiotem rozbieżnych poglądów. Część komentatorów i judykatury stoi na stanowisku, iż powołany przepis nie obejmuje prowizji przygotowawczej, która stanowi wynagrodzenie kredytodawcy za czynności związane z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Przepis ten dotyczy, bowiem jedynie takich świadczeń kredytobiorcy, których wysokość lub powstanie zależy od okresu kredytowania, czyli okresu, na jaki udzielono kredytobiorcy kredytu. Dlatego też redukcja kosztów określonych w art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) powinna dotyczyć należności naliczanych okresowo. Obowiązek obniżenia całkowitego kosztu kredytu odnosi się, bowiem wyłącznie do kosztów rozłożonych w czasie. O tym, czy dany koszt jest rozłożony w czasie, nie decyduje termin jego wymagalności ani też fakt, kiedy konsument go faktycznie poniósł, ale okres, do którego odnosi się ten koszt. Przeciwnicy powołanego stanowiska opowiadają się za prokonsumencką wykładnią art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) podnosząc, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego przez kredytobiorcę przysługuje mu roszczenie o obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu (w tym prowizji przygotowawczej) proporcjonalnie do skrócenia okresu kredytowania.

Tego rodzaju stanowisko zajął również (...) w wyroku C-383/18 z dnia 11 września 2019r. wskazując, iż artykuł 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

Dodatkowo wskazać należy, iż w uchwale z 12 grudnia 2019r. III CZP 45/19 Sąd Najwyższy uznał, że przewidziane w art. 49 ust. 1 uprawnienie konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje także prowizję za udzielenie kredytu.

Przede wszystkim podnieść należy, że zgodnie literalnym brzmieniem art. 49 ust. 1 ustawy, przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu. Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt. 6 tej ustawy, obejmując wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy (ppkt a) oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu (ppkt b), z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Tym samym art. 49 ust. 1 ustawy nie wyłącza przedmiotowo możliwości obniżenia żadnego z rodzajów kosztów określonych w art. 5 pkt. 6 ustawy. Jedyne wyjątek polega na tym, że obniżenie kosztów ma charakter proporcjonalny w tym sensie, że ograniczone jest do okresu od dnia faktycznej spłaty do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Do tego właśnie sprowadza się sens tegoż ograniczenia, a taką interpretację potwierdza ostatnia część zdania w art. 49 ust. 1 ustawy, zgodnie z którą obniżeniu podlegają nawet te koszty, które konsument poniósł przed spłatą kredytu. Oznacza to, że intencją ustawodawcy było, aby nie różnicować możliwości obniżenia kosztu kredytu w zależności od tego jaki charakter ma ten koszt i w jakim czasie został poniesiony. Istotą i celem tego rozwiązania jest zatem ustanowienie proporcjonalnej redukcji całkowitego kosztu kredytu – niezależnie od tego, kiedy ten koszt został poniesiony przez kredytobiorcę.

Jednocześnie, niezależnie od powyższego, wskazać należy, że pozwana nie zdołała wykazać, ażeby żądane prowizje były kosztem pozwanej niezależnym od czasu trwania umowy. Elementami przedmiotowo istotnymi umowy pożyczki są kwota pożyczki oraz okres, na jaki ta pożyczka jest udzielana. Skoro okres, na jaki udziela się pożyczki jest istotnym składnikiem umowy, w materiale sprawy brak podstaw do uznania, że prowizja z tytułu udzielenia pożyczki przewidziana w umowie stron nie podlega zmniejszeniu na podstawie art. 49 ust.1 ustawy w przypadku wcześniejszej spłaty (podobnie SO w Gliwicach wyrok z 18 stycznia 2018 r., sygn. akt III Ca 1653/17). W konsekwencji skoro pozwana nie zawarła definicji prowizji z tytułu udzielenia pożyczki, ani zapisu, że stanowi ona koszt jednorazowy i prowizja taka nie podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu na podstawie art. 49 ust.1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) w przypadku wcześniejszej spłaty, brak jest również w umowie wskazania, co składa się na ową prowizję, w tym w szczególności, że znaczną jej część stanowią koszty bezpośrednie związane z udzielonym kredytem, np. prowizja dla pośrednika. Zgodnie zaś z treścią art. 385 § 2 k.c. wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały, a postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta.

Jednocześnie należało zauważyć, że brak podstaw do stwierdzenia, że w umowie cesji doszło do naruszenia praw konsumenta, a także iż powódka nie może opierać swojego roszczenia na wykładni tzw. „prokonsumenckiej”. Zgodnie z wyrokiem (...) z dnia 11 września 2019 r., okoliczność iż spory w postępowaniu głównym dotyczą wyłącznie przedsiębiorców, nie stanowi przeszkody dla stosowania dyrektywy (...), której zakres stosowania nie zależy od tożsamości stron sporu, lecz od statusu stron umowy kredytu. Wbrew stanowisku pozwanego, niniejsza wykładnia pomimo tego, iż dotyczy stosunków przedsiębiorca-konsument znajduje zastosowanie również w niniejszej sprawie

Podkreślenia wymaga fakt, iż stosownie do art. 509 § 1 k.c., wierzyciel jest władny bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wierzytelność pieniężna konsumenta, której powstanie wiąże się z wcześniejszą spłatą kredytu nie ma cech wierzytelności niezbywalnej ze względu na właściwość zobowiązania. Niewątpliwie wierzytelność taka może powstać tylko na rzecz strony umowy, która jest konsumentem. Jeżeli jednak już powstanie, to z punktu widzenia interesów drugiej strony, czyli przedsiębiorcy będącego dłużnikiem konsumenta, jest bez znaczenia, czy zapłaci dłużną sumę do rąk konsumenta, czy do rąk osoby, na którą konsument przelał swoją wierzytelność. Cesja przez konsumenta takiej wierzytelności nie zagraża interesom dłużnika. W przypadku cesji wierzytelności konsumenta dostateczną ochronę dłużnikowi zapewniają ogólne zasady, na jakich odbywa się przelew wierzytelności. W szczególności może

się on zgodnie z art. 513 § 1 k.c. bronić wobec cesjonariusza za pomocą wszelkich zarzutów, które miał przeciwko konsumentowi w chwili powzięcia wiadomości o dokonaniu przez niego przelewu. Podkreślenia wymaga fakt, iż w wyniku przelewu wierzytelności cesjonariusz wstępuje w sytuację prawną cedenta, za zatem przysługują mu wszelkie roszczenia zbywcy wierzytelności, w konsekwencji jeżeli dochodzi do przelewu wierzytelności konsumenta na rzecz przedsiębiorcy to wierzytelność ta nie traci swego pierwotnego charakteru wierzytelności konsumentkiej, nie zmienia się też jej termin przedawnienia. Umowa cesji wierzytelności nie modyfikuje bowiem stosunku podstawowego, gdyż stroną umowy cesji jest tylko jedna ze stron umowy pierwotnej.

Tym samym doszło do skutecznego przelewu wierzytelności. Brak jest wyłączenia ustawowego, które uniemożliwiłoby dokonanie cesji tego rodzaju wierzytelności na przedsiębiorców.

Przedmiotowa umowa została zawarta na okres od dnia 10 maja 2019 roku do dnia 26 maja 2023 roku (łącznie 1842 dni), a prowizja oraz opłata przygotowawcza wynosiły 1.542,49 złotych. Kredyt został spłacony w dniu 30 stycznia 2019 roku, zatem po 265 dniach. Wobec powyższego pozwana powinna zatem zwrócić kwotę 1.320,58 zł $((1.542,49 \text{ zł} / 1842 \text{ dni}) \times 265 \text{ dni} = 221,91 \text{ zł}; 1.542,49 \text{ zł} - 221,91 \text{ zł} = 1.320,58 \text{ zł})$.

Powyższy sposób wyliczenia dochodzonej należności został zaaprobowany przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim w kontekście wyroku (...) z 11 września 2019 roku, w sprawie C-383/18 (L.). Jest to tak zwana metoda liniowa, która jest zrozumiała i przejrzysta dla konsumentów, ponieważ należy jedynie ustalić jaka część poniesionych kosztów kredytu przypada na jeden dzień kalendarzowy i o ile dni skrócono okres kredytowania. Metoda ta najlepiej oddaje równowagę stron, zapewni transparentność oraz niepodatność na manipulację w zakresie struktury rat kredytowych. Z kolei metody przedstawione przez pozwanego są niezrozumiałe dla przeciętnego konsumenta i odbiegają od linii orzeczniczej sądów (zob. wyrok SR dla m.st. Warszawy w Warszawie z 11 października 2018 r., sygn. akt XVI GC 1073/18, wyrok SR w Gorzowie Wielkopolskim z 2 września 2018 r., sygn. akt X C 854/18).

O odsetkach Sąd orzekł po myśli art. 481 k.c. Zgodnie z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim kredytodawca jest zobowiązany do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości. Wcześniejsza spłata nastąpiła 30 stycznia 2019 roku w związku z czym bank winien był się rozliczyć z klientem do 13 lutego 2019 roku. Na podstawie umowy przelewu przeszło na powódkę także roszczenie o zaległe odsetki. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 5 pkt 6 w zw. z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 481 § 1 k.c. Sąd w punkcie pierwszym wyroku zasądził od pozwanego kwotę 1.320,58 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 lutego 2019 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu tj. na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 387,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 100,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwotę 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwotę 270,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty zgodnie z regulacją z art. 98 § 1¹ k.p.c.